No. 31.

BREDASCHE Staat-, Letterkundige Nieuws- COURANT. en Wetenschappelijke Blad.

Zondag den 13 Februarij.

GEWOON TE ZWOLLEN 1831 2

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad BREDA, verbieden allen en een iegelijk bij deze, om ter gelegenheid van den aanstaanden Vastenavond, hetzij voor- op of na dien tijd, binnen deze stad verkleed, gemaskerd of onder eenige vermomming hoegenaamd, op de publieke straat te verschijnen. Zullende diegene, welke bevonden wordt dit verbod te hebben overtreden, vervallen in eene boete van *ses guldens*, en bij onvermogen worden gestraft, met eene gevangenis van *drie dagen*. Wordende de ouders en voogden, voor de overtredingen hunner kinderen en pupillen verantwoordelijk gesteld, en den Kommissaris van Policie gelast, om toe te zien en te waken, dat dit verbod niet worde overtreden.

Breda, den 11 Februarij 1831.

DE ROIJ VI.

Ter ordonnantie van denzelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

NEDERLANDEN.

Breda, den 12den Februarij.

Gisteren is van Tilburg hier binnengekomen een deel der 4de deeling Kurassiers no. 9, detachementen er van zijn naar Rozendaal en Etten doorgetrokken, het overige zal hier vooreerst garnizoen blijven houden.

— Wij lezen in de *Staats-courant* van heden het volgende:

Bij eenen brief van den sekretaris van Staat van den 9den dezer, zijn bij het departement van Marine bevelen van Z. M. ontvangen, om met den meesten spoed alle informatien in te winnen en aan Hoogstdenzelven in te zenden, nopens de grootmoedige daad van den luitenant ter zee *van Speijk*, op den 5den dezer, voor Antwerpen aan den dag gelegd, de omstandigheden, welke men dienaangaande nog meer kan opgeven, de staat van dienst van dien officier en zijne betrekkingen, zoo mede van de lieden, die de equipage hebben uitgemaakt, opdat Z. M. daardoor in staat worde gesteld, zoodanige bevelen te geven, als tot vereeuwiging dezer groote zelfsopoffering en voorziening in het lot der achtergebievenen, van gouvernementswege zal doelmatig gesordeeld worden.

Volgens bij het departement van Marine ingekomen opgave, zijn bij de uitbarsting van 's Konings kanonneerboot No. 2, op den 5den dezer, voor Antwerpen, behalve de kommandant van dezelve, de luitenant *J. C. J. van Speijk*, de navolgende tot de equipage van dien bodem behoorende personen omgekomen, als:

De Kokmaat J. Senecant, de Kwartiermeester A. W. van Leeuwen, de Matrozen der 1ste klasse, Lorenzo, Hegemann, Maertensen; 2de klasse, Demot, Eikelenboom, Beiming; 3de klasse, Schaleboom, Heuvink, van den Bergh, Meijer, Lindeman, Bekkers, Soethout, Vollmer, Schnare, Jos, alias M. Pezer, van de Wetering, Grasman; officiersjongen Eberts; scheepsjongens Pardoe, Ras, Mook.

Zijnde voorts aan de uitbarsting ontkomen de 2de zeilmaker J. Boolman, en de matrozen der 2de klasse J. C. Pieper en A. Agtmaijer, welke zich als nog gekweist in het hospitaal te Antwerpen bevinden, benevens de matroos der 3de klasse W. F. van der Heyden, de marinier der 3de klasse H. F. Weyler, en de leden M. J. van den Velden, welke uit de stad weder aan boord der schepen zijn terug gekomen.

Teneijl eindelijk de adelborst der 1ste klasse W. A. de Gelder niet aan boord bevond, als zijnde in kommissie naar het fort Batha.

— Over Engeland heeft men thans de stellige tijding ontvangen, dat koning *Lodewijk Philips* de aan zijnen zoon aangeboden kroon van België heeft van de hand gewezen. De londensche courier van den 5den dezer, berigt zulks in eene tweede uitgave op de volgende wijze:

„Wij zijn in staat om mede te deelen, dat de Koning der Franschen, in naam van zijnen zoon, den Hertog van Nemours, stellig geweigerd heeft, de kroon van België aan te nemen.

„Eenboden, welke deze gewigtige en heuglijke tijding overbragten, zijn bij den Fransehen Gezant en bij andere personen aangekomen. Dezelve is officiel aan het bestuur medegedeeld. Met genoegen kunnen wij verzekeren dat er grond is om te gelooven, dat deze weigering geheel oprecht is; maar wij zijn niet zonder schroom, nopens den indruk, welken dezelve op het Fransche volk en bijzonder op de oorlogzuchtige partij zal maken."

De vrees voor beroeringen was echter te London verdwenen, toen men aldaar fransche brieven van den 6den had ontvangen, waarin gemeld wordt, dat de diepste rust, waarmede men te Parijs het aanbod van de belgische kroon aan den hertog *de Nemours* en deszelfs weigering vernomen had, ten bewijze strekte van het algemeen heerschende verlangen, om met alle staten den vrede te bewaren.

Wij deelen boyenstaande berigten mede, gelijk wij die in de hollandsche couranten vinden. Onze brieven uit Parijs, mede van den 6den, in ons vorig nommer medegedeeld, maken van de weigering geen gewag; slechts 6 der 10 leden van de commissie, zeggen die berigten, waren op dien dag te Parijs aangekomen. Derwaarts is het te vermoeden, dat aan dezen al dadelijk de weigering zou zijn medegedeeld. — Wij houden derhalve deze over Engeland gekomen tijding voor te voorbarig, hoezeer wij zeer overhellen, om te gelooven, dat de zaak waar is, ofschoon op den 6den nog niet officieel aangekondigd.

Wat er van zij, ook de Rotterdamsche courant van heden deelt dezelfde tijding, onder London van den 8sten mede, in de navolgende bewoordingen:

„Stellig verzekert men, dat de Koning der Franschen besloten heeft zijn zoon, den hertog *van Nemours*, aan het weelziek Belgisch volk, zoo als het door een ministerieel blad genoemd wordt, te weigeren. Men zegt, dat gisteren ochtend de Prins *de Talleyrand* den Hollandschen ambassadeur officiel kennis van dit besluit gegeven heeft, ook voegt men er bij, dat de Koning der Franschen zich hiertoe verbonden had bij een protocol, dat hij met al de andere geallieerde mogendheden getekend zou hebben en waarbij bepaald werd, dat niemand van de gouvernementen den troon van België zou mogen bekleeden."

Kort na het bovenstaande ter perse te hebben gegeven, ontvangen wij de Fransche couranten van den 6den en 7den, en lezen in de *Gazette de France* van laatstgemelden datum:

„Heden avond (van den 6den) loopt het gerucht, dat de aan den hertog *de Nemours* aangeboden koninklijke waardigheid formeel afgewezen was, en dat de Courrier, welke het antwoord overbrengen moest, reeds naar Brussel was vertrokken. De heeren *Mauguin* en *Odillon Barrot* zouden, naar men zegt, in de zitting van heden (den 7den) het woord hebben gevoerd, maar zullen nu wachten, dat de tijding van de weigering officiel aangekondigd is."

In het *Journal des Debats* staat:

„Wij vernemen heden avond op de zekerste wijze, dat de koning den belgischen troon voor den hertog *de Nemours*, niet heeft aangenomen."

Uithoofde van den ingevallen zondag, wist men op den 6den des avonds, te Parijs nog niet, welken invloed opgemelde berigten op de prijzen der fondsen ter beurze hebben zouden.

— Ziehier de namen der hollandsche officieren, wien het gelukt is uit hunne wederregtelijke gevangenis te Doornik te ontsnappen, en die in veiligheid in Holland reeds zijn aangekomen.

Majoor *Voogt*, kapiteins *Piffer*, *van Meurs*, 1ste luitenants *Flugi*, *van der Wijck*, *Rengers*, *Tindal*, *Stoetwegge* en *van Loobensels*, 2de luitenants *Paets*, *Hoedt* en *Piffer*, adjudants *Piffer*, *van der Blom*, de sergeants *Baadenburg* en *Dijkink*, een *gendarm-vrouw en twee kinderen*.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den Februarij.

(*Vervolg*).

Men verzekert, dat de prins *de Talleyrand* zelf het protocol van den 19den Januarij afgekeurd en hetzelve slechts onder eene nadere ratificatie geteekend heeft, ja dat hij zelfs aan zijn gouvernement geschreven heeft, om aan te raden, dat het niet aangenomen zou worden. Wij bekennen (zegt *la France Nouvelle*), dat wij ongelijk gehad hebben met de behendigheid van dezen staatsman te verdenken, op wien men het gezegde van *Mirabeau* kan toepassen: *dat van hem altijd gezegd is, behalve dat hij een zot was.*

— Van Marseille wordt geschreven, dat de ex-bey van Titteri aldaar zwaar door het graauw gehoond geworden is, hetwelk hem met uitjouwen en zelfs met het werpen van vuilnis, op den 30sten Januarij jl., langs vele straten, tot aan zijne woning vervolgd heeft, zonder dat zich een enkele agent van policie ter zijner verdediging vertoond heeft. De voormalige bey heeft als krijgsgevangen, regt op de bescherming der regering en op het ontzag van het volk voor zijn persoon, hetgeen dan ook een lid der nationale garde zoo wel begrepen heeft, dat hij, zoodra hij den nieuwen troonstoel van den Afrikaan bespeurde, hem onder zijne bescherming genomen en zoo lang hem mogelijk was, tegen zijne lage aanvallers verdedigd heeft.

Wij lezen in de *Gazette de France*:

„Het liberalismus heeft niets met de Zwitsers te doen willen hebben en heeft plegtig geproclameerd, dat er in het vervolg geen vreemdeling onder de fransche vanen zou worden toegelaten, en sedert nu neemt het Spanjaarden, Italianen, Duitschers, Belgen, Grieken, ja zelfs Bedouins in dienst. Vreemdeling voor vreemdeling genomen, zou het, dunkt ons, alzoo goed geweest zijn, om Baliren in onze dienst te houden, welke onze taal spreken, en onze Oostelijke grenzen dekken, ook alle inconsequentien der revolutie is deze geene der geringste. *Buonoparte* had wel Croaten en zelfs Mamelukken onder zijne legerbenden, maar telde ook kinderen van Helvetie onder dezelve. Is het dan al niet zeer vreemd, heden daags, in de woestijnen van Afrika, voor den staat van slavernij groot gebragte lieden te zien aanwerven, en juist die bangers eener republiek uit onze legers te zien weren.

— De Koning heeft gisteren, den abt *de Pradt*, oud aarts-bisschop van Mechelen en den graaf *de Celles* particuliere audientie verleend.

— Gisteren werd er ter beurze gezegd, dat het budget definitievelijk op 1150 millioenen gearresteerd was. Daar zullen derhalve ruim 250 Luitengewone millioenen bijkomen. Daar er nu van eene geldleening gesproken wordt, moeten deze nieuwe uitgaven of uit nieuwe belastingen, of uit eene vervreeming van kapitalen van den staat gevonden worden. Zoodat dat dan de roemrijke revolutie van 1830 de eer heeft van het hoogste budget, dat wij nog beleefd hebben, voor te dragen. Ook zeide de *Constitutionnel* onlangs: een systeem van leening kan niet te duur betaald worden.

— Volgens berigten uit Londen moet aldaar onder de midden volksklassen eene groote onrustigheid heerschen. Men vreest voor aanstaande en onvermijdelijke wanorden; en gelooft, dat de terugkeering van den hertog van *Wellington* aan het hoofd der zaken, het eenige middel van uitkomst zoude zijn.

Er wordt sterk gesproken van, hem aan het hoofd des legers te roepen; ja zelfs, dat aan hem de zamenstelling van een nieuw ministerie zoude worden opgedragen. Zeker is het, dat de keuze van het Belgische congres eenen magtigen invloed op het engelsch kabinet uitoefenen zal; en wij zouden niet verwonderd zijn, indien de benoeming van den hertog *de Nemours* tot koning van België onmiddellijk gevolgd werd, door de terugkeering van den heer [illegible] *Wellington* en het geheel oud ministerie, hetwelk het stelsel van europesche coalitie tegen Frankrijk toegedaan was.

(*Temps*)

Mengelingen.

AAN DE BELGEN.

Vervolg (zie onze Courant van 8 Februarij).

Vaartwel, dan, door ondankbaarheid, list en verraad van ons afgescheurde broeders! Vaartwel! Eenmaal nog zal de late naneef over uwe tantaarde handelwijze het oordeel uitspreken. Behalve de boven door ons aangestipte opofferingen, is ons uwe vereeniging of inlijving zeer duur te staan gekomen. Uit hoofde dier inlijving of toevoeging uwer provincien tot ons land, werd een gedeelte onzer kolonien ons niet terug gegeven. Ter ontschadiging van Rusland voor de oorlogskosten, door dat land ter uwer vrijverklaring mede aangewend, zagen wij ons met een aanmerkelijk gedeelte der Russische schuld belast; zelfs moesten wij Zweden te gemoet komen, voor de toestemming, welke dat land verleende tot de teruggave van het eiland Guadeloupe aan Frankrijk, en let wel! zulks geschiedde alles: „*en considération de l'incorporation à la Hollande des provinces Belgiques.*"

Aan de wijsheid en regtvaardigheid van onzen Koning laten wij het over, om de vollijming dier aanmerkelijke schatten, welke gij ons schuldig blijft, zoodanigerwijze te regelen en door toereikend geldige waarborgen te verzekeren, dat wij, althans geen gevaar loopen mogen, ook nog daaraan schade te lijden. De vrije vaart op de Schelde is toegestaan zijnde; zoo zijt gij voortaan geheel en al van uw zelven overgegeven, en ongeboord aan uwe driften, hartstogten en staatslistige kuiperijen den vrijen teugel te vieren. Geen ander volk, buiten u, bestaat er ten wereld, ook zelfs niet het ruwste, hetwelk zijne treffende voorbeelden van vaderlandsliefde niet heeft aan te wijzen; — bij u is zelfs dit voorrecht een ijdele hersenschim. Zaagt gij uwe eigenlijke wenschen vervult, zoo leverdet gij uwe schoone provincien aan Frankrijk tot zoo vele wingewesten over! in stede van een aanzienlijk bestanddeel uit te maken van een eigen vrij, onafhankelijk volk, vernederd zij u liever tot slaven eener vreemde monarchie, gedoemd, zoo heerde zulk eene inlijving, door het wispeltuurige van uwen aard, nog meerder aan het wankelen gebragt, welhaast in eenen algemeenen oorlog gewikkeld, en welligt met geheele instorting bedreigd zoude worden.

Door het gemis van vaderlandsliefde, bleekt gij dus koud voor eene der edelste roerselen van het menschelijk hart. Geen wonder dan ook; dat voor u geen maatschappelijk verband kon duurzaam blijven met een volk, dat 80 jaren lang, goed en bloed voor het dierbaar genot eener edele vrijheid en onafhankelijkheid heeft opgeofferd.

Ten einde uwen *landbouw* te onderschragen, hebben wij ons eene belemmering in onzen inlandschen vrijen *graanhandel* moeten getroosten, die de oudste en meest bezadigde onzer handelshuizen op het gevoeligst heeft gegriefd. Die handel was te allen tijde de ziel en het leven onzer voornaamste betrekkingen met de Noordsche volken. Gij lieden, Belgen! hebt nimmer de onschatbare voordeelen van eenen vrijen handel regt gekend, noch dezelve zoomer gewaardeerd. Ter bevordering van honderdtallen fabrijkeryverheid, kromt gij u onder den last van schoorend prohibitieve stelsels, van welke de slotsom is, dat, bij de minste verdenking, op éens alle uwe *industrie* te gronde gaat. Onze onvergetelijke voorvaderen ledraarden voor de geheele wereld, ten allen tijde, het stelsel van vrijen handel, en door den bloei en welvaart van hunnen handel, leverden zij het proef onwederlijk bewijs, dat hun stelsel op ware handelswijsheid en op het natuurlijk regt was gegrond. De dwaling, die zoo vele andere mogendheden, ten opzichten van dit stelsel zulk een ongelukkig inzigt, tot het treffen van hetgeen dat zelve tegenovergestelde maatregelen verleidde, wisten wij ten allen tijde ons ten nutte te maken. Zoo was, bijv. in Engeland het prohibitieve stelsel, van *Eduard IV* tot op *Jacob I*, oorzaak dat wij meester werden van den geheelen Noordschen graanenhandel; een handel, die reeds op het einde der 14de eeuw eene zoo verbazende uitgestrektheid had verkregen, dat wij jaarlijks van 30 tot 100,000 lasten vreemd graan op onze zolders hadden liggen, en dus Holland toen reeds voor andere landen de korenschuur was, gelijk eertijds Sicilië voor Rome.

Nu wij derhalve thans, door onze scheiding van u, van het juk uwer prohibitieve stelsels zijn ontslagen geworden, ook ademen wij weder in vrijer lucht, en onze graanenhandel zal op nieuw eene der bronnen onzer rijkdommen kunnen worden, zoo als dezelve sedert eeuwen zoo mildelijk onder ons heeft gevloeid. Welk eenen invloed deze vernieuwing der stapelplaats van den Noordschen graanenhandel op uwen landbouw zal uitoefenen, zult gij, Belgen, van den tijd moeten afwachten, die voor u de toekomst nog met eenen zwarten sluijer bedekt.

Ten einde den bloei uwer *ijzermijnen* te begunstigen, hebben wij ons de verhooging van het inkomend regt op het *Zweedsch ijzer* moeten laten welgevallen, waardoor wij in onze reeds bestaande handelsbetrekkingen met Zweden, op het zwaarst en gevoeligst zijn benadeeld geworden. Geen dus hebben wij de heugelijke tijdingen van die hevige twistredenen ter hooge staatsvergadering, tusschen uwe en onze vertegenwoordigers, te dier zake gevoerd, met ons, in de tijd, stellig en onder eede bevestigd gevonden, dat uwe ijzer fabrijkeurs, in het Zuiden uwer provincien, millioenen ponden Duitsch en Zweedsch oud ijzer hebben opgekocht, om in hunne fabrieken te worden verwerkt; en echter hebben de eigenaars uwer ijzergroeven dunven staande houden, dat hun produkt even zoo goed was als het vreemde. Reeds vóór onze vereeniging met u, was het bewezen geworden dat België met inbegrip van eene toereikende hoeveelheid ijzer tot eigen gebruik te vervaardigen. Van

daar dan ook de voortgesprotene aanleiding, tot het tractaat van den 10den October 1814, met de Staten van den Beneden-Rijn, krachtens hetwelk u vergund werd uit die Staten eenige millioenen ponden ijzer, van regten vrij, in te voeren; en bij welk tractaat de invoer van het vreemd oud-ijzer werd vrijgesteld. En echter heeft men willen beweren, dat de Belgische fabrijken in staat waren, om in de behoeften van ons binnenlandsch verbruik en in die van onzen buitenlandschen handel te voorzien. Gij, Belgen, zult nu wel moeten ondervinden welke uitwerkselen onze scheiding, ook op dezen tak van uw fabriekwezen, zal te weeg brengen. Meent gij, die als slaven onder Frankrijk bukken wilt, dat dit rijk zijne belangen aan de uwe zal opofferen? Het ligt wel in het belang der Fransche ijzermijnen, uwe mededinging tegen te gaan, maar geenzins is het dezelve geraden, ten haren koste, daartoe uwe bronnen te bevoordeelen. Wat ons betreft, ons lagchen, ook in dezen belangvollen handelstak, niets dan nieuwe ontwikkelingen van bloei en welvaart te gemoet, bij het slaken van eenen broederband, die ons, ook te dien opzigte, niets anders dan aanmerkelijke verliezen berokkende, terwijl in onze behoeften te dezer, op eene meer deugdelijke, meer voldoende wijze kan worden voorzien, dan ten tijde onzer vereeniging. Of zoude ons de *deugdelijkheid* van het ijzer onverschillig kunnen zijn, daar het behoud onzer polders, het leven onzer zeelieden, de welvaart onzer scheepsreeden, het bestaan onzer koopvaardij- en oorlogsvlooten, zoo geheel hijzonder afhangen van de meerdere of mindere deugdelijkheid van het ijzer? — Ja, zelfs de werktuigen voor onze zeevaarders, en de ankers, de ijzeren hoepen, pijpbanden en mombanden, welke wij, in groote hoeveelheden, naar Spanje verzenden moeten, allen van best ijzer vervaardigd worden, indien wij niet onze zoo eveugemelde trafijken, en dezen onzen verzendingshandel, aan eenen volslagen ondergang willen ten prooi geven. Ook in het artikel van *kluwen*, onze meer algemeen onder den naam van *blanke wapenen* bekend, zijn de verhoogde regten voor ons nadeelig geweest, althans waren zij zulks voor onze verzendingen op onze overzeesche bezittingen Curaçao, St. Eustatius, Java, enz. — Wij mogen derhalve alnu daarin eene meer gelukkige toekomst zien, en de verzendingen van ijzer naar Amerika, Spanje, Portugal en het Zuidelijk Europa, zullen herleven, en ook onze ijzerverzendingen, enkel als ballast, zullen weder toenemen. De meeste hoeveelheden staven-ijzer, die ons uit Zweden worden aangevoerd, bezigen een zeer groot aantal schepen, die meestal retour-ladingen mede nemen, uit voortbrengselen onzer Noord-Nederlandsche nijverheid bestaande, als daar zijn: boter, kaas, meekrap, papier, lijn-olie, raap-olie enz. enz. Bij den verminderden ijzerhandel met Zweden, die voor ons uit de vereeniging met u ontspoot, gevoelden wij ook naadrukkelijk het minder vertier der gezegde *Hollandsche* voortbrengselen. Ook deze bedrijven onzer volksvlijt zullen dan in weder een ruimer vertier mogen verwachten, en dus zal ook te dezen aanzien de scheiding onze welvaart bevorderen. Uw verraad, en de opstand, die deze scheiding te weeg brachten, mogen dan nu u de middelen aangeven ter vergoeding eener schade van *vijf millioen guldens* en ter voorziening in eene vermindering van *zestig duizend* menschen, die in uwe ijzermijnen werken.

Volgens de eigene begrooting uwer eigenaars van *steenkolenmijnen*, werden er, tijdens onze vereeniging, jaarlijks *zes honderd* met deze delfstof bevrachte schepen naar Holland gezonden; thans gaan er niet meer dan vijf of zes dergelijke uwer schepen daar heen, en bij de verbazend toenemende verachtering uwer talrijke Gentsche en andere katoenfabrieken, zal deze geheele omkeering van zaken en betrekkingen, den eigenaren uwer steenkolenmijnen niets anders dan de smartelijkste verliezen doen ondervinden. Wat ons aangaat, omtrent den bloei dien ook in dezen handeltak ons bekneldet, zullen wij uit Engeland de van elders dadelijke aanvoeren weten te trekken, als voor onze katoenfabrijken de ruimste maten zullen toegelaten zijn.

Het artikel der *katoenen-lijnwaden* is al mede van groot belang. Reeds tijdens het vastelands-stelsel, onder het Napoleontische juk, hadden uwe katoenfabrieken, en inzonderheid uwe katoenspinnerijen eenen grooten opgang gemaakt. Dit stelsel eischte de aanwending van alle mogelijke middelen, ten einde de nationale fabrijken tot eene zoodanige hoogte op te voeren, dat men Engelands voortbrengselen ten eenemale konde ontberen. Tot dat einde genoten de fabrijken, en onder dezen ook vooral de katoendrukkerijen, alle mogelijke beschermingen, de veerkracht der nationale nijverheid werd tot de grootste inspanning opgevoerd, men deed reuzestappen, en men behaalde de schitterendste uitkomsten. In de jaren 1809 en 1810 waren deze fabrijken tot eene nimmer te vorens gekenden voorspoed en luister opgeklommen; doch, reeds ten jare 1813, was het niet verder mogelijk dezelve op die hoogte staande te houden, en toen, met het daarop volgende jaar 1814, alles in Europa van gedaante veranderde, en de volkeren hunne onafhankelijkheid hadden herwonnen, moesten de katoendrukkerijen op het vaste land, en inzonderheid de belgische, aanmerkelijke verminderingen ondergaan, en sommigen derzelve geheel en al worden opgeheven. De prohibitieve stelsels, die, sedert dat tijdsgewricht, door de onderscheidene mogendheden werden ingevoerd, strekten al verder tot geen gering bezwaar voor de herleving van dezen tak uwer nijverheid. De koning, in Hoogstdeszelfs grootmoedige bedoelens, beproefde echter onderscheidene middelen ter ondersteuning der fabrijken. In 1817 werden aan de staten van Vlaanderen viermaalhonderduizend guldens voorgeschoten, inzonderheid om de katoenfabrijken aan het werk te houden; ook werden er middelen aangewend, ten einde het vertier te verlevendigen, waartoe het doen eener reis van een lid dier staten in Duitschland en Zwitserland, almede moest bevorderlijk zijn. Later bragt het groot vertier, hetwelk voor de katoendrukkerijen en onze Oost-Indische bezittingen geopend werd, te dezen eenen geheelen en allergelukkigsten ommekeer te weeg, zoodat de katoenfabrijken in het algemeen, wel ras tot eenen nog hoogeren bloei werden opgevoerd, dan zelfs onder het Napoleontisch stelsel was genoten, en de stad Gent niet ten onregte zich beroemen mogt, binnen weinige jaren, een tweede Manchester te zijn geworden. Eene groote oorzaak dier zoo spoedige verhefling, bestond voorzeker in de aanzienlijke bestellingen die voor rekening der Nederlandsche Handel-maatschappij aan de Belgische fabrijken werden opgedragen; als ook in de milde ondersteuningen des konings zelven en in voorschotten, uit het fonds ter aanmoediging der nationale nijverheid. In luttel jaren tijds was te Gent het getal der katoen-fabrijken van zeven tot op tachtig vermeerderd, en dit getal zoude niet opgehouden hebben toe te nemen, ware het niet dat de verraderlijke opstand, als met eenen slag, deze schitterende uitkomsten plotseling, en welligt voor eeuwig, had vernietigd.

Zoo als, intusschen, op deze wijze de bloei der Belgische, en inzonderheid der Gentsche katoenfabrijken is bevorderd geworden, zoo is het van den anderen kant niet minder gewis, dat daarvolgens onze aloude Noordsche zoo zeer gewigtige *handel in katoenen lijnwaden* op het gevoeligst werd benadeeld. De verhoogde regten, toch, die ten behoeve der gezegde fabrijken op den invoer dezer artikelen werden geheven, konden niet anders dan eene merkelijke vermindering in dezen onzen buitenlandschen handel te weeg brengen. De uitgebreidheid van dezen onzen handelstak heeft nog deszelfs oorsprong, in den vroeger zoo aanzienlijk grooten handel onzer Oost-Indische compagnie, welker verkoopen in dit artikel, in een jaar, soms meer dan *twaalf millioen guldens* bedroegen. Weinige jaren na onze herstelling, was hetzelve op nieuw van aanmerkelijk gewigt in de schaal onzes handels, zoo als dit na te gaan is uit de deswegens opgemaakte begrooting, volgens welke, in de Noord-Nederlandsche provincien, de omzettingen in katoenen lijnwaden, in *drie jaren tijds*, de verbazende som van *honderd millioenen guldens* hebben bedragen. Dit dit een en ander is derhalve geredelijk op te maken, dat de scheiding van België ook deze onze groote welvaartsbron op de helft zoude doen herleven; terwijl tevens daarbij voor onze Hollandsche manufacturen het uitzigt wordt geopend, om van die vernieuwde welvaart, in eene ruime mate, derzelver aandeel te bekomen. Welke de middelen en wegen zijn om daartoe te geraken, zonder dat de belangen van handel en fabrijkwezen met elkander in botsing komen, is voor iedereen deskundigen en welgezinden landsvaderlijker bijzondere ernstige overpeinzing allezins waardig.

Niet moeijelijk zoude het ons vallen, voorhands nog eene groote meenigte aangelegenheden in beschouwing te nemen, die alle, bij de bn. vastgestelde scheiding van België, op onzen Hollandschen handel eene zeer aanmerkelijke verandering, eenen zeer gewigtigen invloed zullen kunnen en moeten te weeg brengen, doch wij zouden daardoor in eene veel ruimere uitbreiding vervallen, dan het ons voorgestelde bestek kan toelaten. Wij hebben slechts vlugtig eenige hoofdtrekken op het papier willen ter neder werpen, en hopen slechts dat dezelve, bij de heerschende welwillendheid onzer landgenooten, toegevendheid zullen ontmoeten. Hoe duister voor ons de toekomst nog moge zijn, wat de eindelijke slotsom eenmaal moge uitmaken van dien Belgischen opstand, en van al de volkswoelingen, waardoor geheel Europa in beroering wordt gebragt; dit toch staat vast: dat wij, met onze oogen van al de onder ons bereikliggende middelen, ter ondersteuning der landsvaderlijke en zorgvolle regering onzes konings, en overigens ons bevverende, om met verdubbelde vaderlandsliefde aan al de rijkdommen onzer nijverheid, aan al de bronnen onzer welvaart, eene verhoogde werkkracht, eene krachtvoller ontwikkeling te geven; wij dan ootmoedig vertrouwend mogen opzien tot Hem, die ook nog, tot op den dag huidigen

ons Oude Nederland, op eene zigtbare wijze, tegen overgroote gevaren en onheilen heeft behoed. De onwrikbare bevestiging onzer Hollandsche eendragt moet thans, meer dan ooit, het bolwerk uitmaken, tegen hetwelk de op onze rust en op ons staatkundig bestaan te verwachten aanrandingen, zullen moeten afstuiten. Gedurende eene reeks van eeuwen heeft Nederland aan alle andere natiën het schoonst en treffendst voorbeeld gegeven van hetgeen een in landsuitgestrektheid *klein*, in bevolking *gering*, maar in alle zedelijke deugden *groot* volk vermag te doen. Vaderlandsliefde, onderlinge trouw, moed, volharding en zoo vele burger deugden, zoo schaars bij andere volken, zijn, Gode zij dank! nog alle in ons bezit; nog toont onze Hollandsche natie de echte nakomelingen te zijn van het glorierijk en onvergetelijk voorgeslacht, wel waardig het heerlijk erfdeel haar door hetzelve nagelaten. En waarom zouden wij dan, — bij zoo vele krachten, bij zoo vele middelen, als ons nog zijn overgebleven, bij zoo vele zegeningen van *hem* die nog altijd zoo zigtbaar toont de God van Nederland te zijn, — waarom zouden wij vreezen voor eedbrekers en verraders, aan wie nu reeds, maar meer nog in de toekomst, het regtvaardig straf-oordeel niet zal ontgaan?

Gisteren avond werden wij door het Tooneelgezelschap van Mejuffrouw *Ottingh*, na het wel uitgevoerde stuk; *Het Burgtspook*, ontbaald op een nieuw stukje, getiteld: *Twee dagen in November* 1830, of hulde aan burgerdeugd, weldadigheid en heldenmoed. Deze voorstelling, geheel op den tegenwoordigen toestand van ons lieve vaderland toepasselijk gemaakt, door den bekwamen *Goré*, verwierf dien bijval welke men van vaderlandsche stukjes verwachten kan, en wij meenen alzoo der Directrice gerust te kunnen aanraden, andermaal de opvoering te beproeven, verzekerd dat dergelijke nationale en geestdrift-wekkende stukjes, steeds een talrijk publiek zullen lokken, en bij eene goede uitvoering, altijd gendegen zullen doen.

De ondergeteekenden hebben, meer dan zij hopen durfden, het genoegen gehad, hunne pogingen tot verkwikking en verwarming van den wakkeren krijgsman, met een' gunstigen uitslag te zien bekroond. Behalve het groot aantal wanten, sokken, borstrokken enz., zijn hun ook geschenken geworden van eermedailles, spaarpenningen, recepissen enz. met verzoek den opbrengst er van tot hetzelfde doel te besteden. Hieraan voldoende, hebben zij, op de beste wijze, die voorwerpen te gelde gemaakt; en hebben zij daarenboven het genoegen er thans bij te kunnen voegen den opbrengst van den eersten druk der *Vaderlandsche opwekkings-leerrede door* B. de Klover, *predikant der luthersche gemeente te Breda*. De ondergeteekenden meenen geen beter gebruik van het gezamelijk montant te kunnen maken, dan het te besteden, tot den aankoop van *wol* en *linnen* voor sokken en hembden ten dienste van den krijgsman; en achten zij, ter vervaardiging hiertoe, het gebiedt en het regt te hebben, alle Bredasche vaderlandslievende vrouwen en dochteren uit te noodigen, niet twijfelende, of deze uitnoodiging zal met geestdrift aangenomen worden, daar men van meer dan eene zijde reeds het welwillend aanbod er toe ontvangen heeft. Het linnen zal binnen weinige dagen voorhanden wezen; de wol is het reeds, zoodat aan het breiden van sokken terstond kan begonnen worden. Iedere aanvrage wordt verzocht schriftelijk, met opgave van het adres, en het getal sokken of hembden, dat men zou verlangen te vervaardigen.

BROESE & COMP.

---

* * De Aanbesteding der KAPOTJASSEN voor de Dienstdoende Schutterij te Breda, verschoven zijnde op Maandag den 14den Februarij aanstaande, des middags ten twaalf ure, ten stadhuize aldaar, zoo wordt daarvan aan de gegadigden bij deze kennis gegeven; zullende de konditien en het model nog inmiddels voor hen, ter stads Secretarij, ter visie voorliggen.

Breda, den 10 Februarij 1831.

Ter Ordonnantie van BURGEMEESTER en WETHOUDERS der stad Breda,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

---

* Te Huur, om dadelijk te aanvaarden, Eene Kapitale Heere HUIZINGE, bevattende vier ruime benedenen het boven KAMERS, KEUKEN, KELDER, STALLING, REMISE en TUIN, staande en gelegen Lett. A. N°. 4, in het dorp Etten, nabij Breda.

De bevragen bij J. RESEMAN, te Etten.

---

* Tegen aanstaande Meimaand wordt bij eene *Familie* in deze Provincie woonachtig, gevraagd, eene KEUKENMEID van goede getuigschriften voorzien, en voor haar werk bekwaam. Adres bij de Uitgevers van deze Courant.

---

* * DE ATLAS, *Amsterdamsche Zondags-Kroniek, Nationaal Nederlandsch Staat- Geschied- Letter- Huishoudkundig en* ALGEMEEN NIEUWSBLAD. Het *eerste* nommer van deze *nieuwe* Courant, in het grootst formaat ooit hier te Lande verschenen, bevat in *zestien* nauw gedrukte kolommen: *Inleiding. Overzigt van den Staatkundigen toestand der Natien van Europa. Overzigt der staatkundige partijen en van de beginselen der voornaamste Dagbladen in Frankrijk. Buitenlandsche Berigten. Binnenlandsche Berigten. Vernuft en Smaak. Bemoediging door C. G. W I T H I J S. Regtsgeding. Modes. Tooneel- Correspondentie. Jongste Nieuws. enz. enz.* Dit blad wordt alle Zondagen uitgegeven bij de GEBROEDERS DIEDERICHS te *Amsterdam*, bij alle Boekhandelaren en aan alle Postkantoren ligt dit nommer ter inzage gereed en wordt abonnement aangenomen.

---

* * Bij H. VAN DEN BERGH, te Rotterdam, is van de pers gekomen, en verkrijgbaar gesteld te Amsterdam bij Gebs. VAN ARUM en JOH. GUSTENS, te Breda bij BROESE & COMP. en verder alom:

I. De Tegt naar Tervueren, Heldendicht, opgedragen aan SIJLVANUS VAN DE WELLER 2de druk, door A. v. d. HOOP, Jr. . . . . f 0,40.

II. Aan de Vorsten van Europa, Dichtstuk, door denzelven 0,30.

III. NIKOLAAS, Keizer aller Russen, Lierzang, door denzelven. . . . . 0,30.

IV. Tzente et Un, Dichtstuk, door Th. KUIJPER, Gz. . 0,15.

Bij gemelden Uitgever is ter perse, en zal spoedig verzonden worden: Het Nationaal Gedenkboek van Brussel, mede door A. v. d. HOOP, Jr.

TOONEELBERIGT.

* * Met Hooge Toestemming zullen de Hollandsche Tooneelisten, onder directie van Mejufvrouw A. C. OTTINGH, het genoegen hebben te verloonen: Op Maandag den 14 Februarij 1831: DERTIG JAREN, of het Leven van eenen Dobbelaar, Beroemd Tooneelspel, dat in drie tijdvakken verdeeld wordt.

Het eerste tijdvak of bedrijf, is in twee acten verdeeld, waarvan het eerste voorstelt een [illegible] en het tweede een Woonvertrek in herberg [illegible] de handeling is [illegible] *Het tweede tijdvak of bedrijf*, is mede in twee actens afgedeeld, en verbeelt een kabinet naast aan, en de tweede acte de Slaapkamer van *Amalia*, in het huis van den Heer *de Germanij*, te Parijs, daar nu dit tijdvak ten jare 1805 voorvalt, is er tusschen het 1 en 2 bedrijf een tijdverloop van vijftien jaren.

In het derde of laatste tijdvak of bedrijf, heeft de handeling plaats in *Beijeren*, op den weg naar *Munchen*. Het eerste gedeelte een afgeschoten binnenplaats, voor een Herberg, eigenaardig gestoffeerd tot het geven van een Dorpfeest, dat ook daarin gehouden wordt, het laatste gedeelte of acte is de armoedige Hut van *Georges*, aan de afhelling van een woesten berg; alles toont hier een schrikbaar tafereel der diepste ellende aan. De Hut wordt in het laatste tooneel door den Brand verpield, en de boosheid vindt in het midden der vlamme hare geregte straf. Deze handeling is ten jare 1820 en alzoo weder een tusschenruimte van vijftien jaren.

KONINKLYKE NEDERLANDSCHE LOTERY.

Bij de Wed. F. B. HOLLINGERUS ERVERS, alléén gelegitimeerde Collectrice te *Breda*, zijn, voor de aanstaande 152e Koninklijke Nederlandsche Loterij, waarvan de trekking der 1e klasse op maandag den 21 Februarij zal plaats hebben, Heele, Halve, Vijfde, Tiende en Twintigste loten, tegen de onderstaande prijzen, te bekomen, als:

KOOP ALLE KLASSEN.			HUUR EERSTE KLASSE.		
Heel	Lot.	f 69,00	Heel	Lot.	f 4,60
Half	Lot.	- 34,50	Half	Lot.	- 2,30
Vijfde	Lot.	- 13,80	Vijfde	Lot.	- 0,80
Tiende	Lot.	- 6,90	Tiende	Lot.	- 0,40
Twint.	Lot.	- 3,45	Twint.	Lot.	- 0,20

De Bredasche Courant verschijnt van 1 Januarij 1831, vijf malen in iedere week; te weten: des Zondags, Dingsdags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags. Hiervan worden geregeld 3 nummers op heele vellen uitgegeven. De prijs is, franco per post, door het geheele Koninkrijk f 4,60 in de 3 maanden. Alle advertentien, behoorlijk op formaat zegel gesteld, worden geplaatst tegen 20 Cents per regel. Alle inzendingen geschieden franco aan de uitgevers van gemelde Courant.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.